

بررسی چالش‌های رشد و توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین و ارائه راهکارها

رضا شیرزادی^{۱*}، سید محمدحسین رضوی^۲، سعید امیرنژاد^۳، نصراله محمدی^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت راهبردی سازمان‌های ورزشی، دانشگاه شمال.

۲. استاد مدیریت ورزشی دانشگاه مازندران.

۳. استادیار دانشگاه هنر.

۴. استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور.

تاریخ دریافت: (۹۸/۰۵/۲۹) تاریخ پذیرش: (۹۸/۰۹/۰۴)

Investigating the Challenges of Growing and Developing Championship Sports Based on Land Preparation and Solutions

R. Shirzadi^{1*}, M. H. Razavi S², S. Amirnejad³, N. Mohammadi⁴

1. Ph.D student Sport Management

2. Professor of Sport Management, University of Mazandaran.

3. Assistant Professor University of Art.

4. Assistant Professor of Sport Management Payame Noor University.

Received: (2019 August 20)

Accepted: (2019 November 25)

Abstract

The purpose of the present study is to examine the challenges of developing and developing championship sport based on land preparation and strategies. This qualitative study was conducted through semi-structured interviews with 16 people including professors and experts who were selected by purposeful sampling method. The state-of-the-art method was previous research articles and open interviews. To examine the face and content validity, they presented robust findings to their clients and analyzed their findings and their views. In order to assess validity, transferability, and verifiability, they presented strong findings to the participants and tested their theory and their opinions. The method used for reliability was the in-house agreement method. The mean of intra-subject agreement was reported to be 0.88. According to the findings, there were 43 open source codes that were categorized into 14 concepts. The concepts were grouped into five main indicators. Environmental, managerial and land use planning issues were identified as challenges for the development and development of championship sport based on land use planning. Establishing a R&D system and supporting and support strategies are effective strategies for enhancing championship-based sport. Finally, it should be noted that in order to achieve the development of championship sport based on land planning, different indicators should be considered and planning of development of championship sport based on land planning.

Keywords

Development, Sport, Championship, Land preparation.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی چالش‌های رشد و توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین و ارائه راهکارها است. این پژوهش با استفاده از روش کیفی با انجام مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته با ۱۶ نفر شامل اساتید و خبرگان که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند، صورت گرفت. روش جمع‌آوری اطلاعات، مطالعه پژوهش‌های پیشین و مصاحبه‌های باز بود. برای بررسی روایی صوری و محتوایی، یافته‌های پژوهش را برای مشارکت‌کنندگان ارائه و متن نظریه توسط آن‌ها مطالعه و نقطه نظرات آن‌ها اعمال شد. در جهت سنجش اعتبار، انتقال و تأییدپذیری، یافته‌های پژوهش را برای مشارکت‌کنندگان ارائه و متن نظریه توسط آن‌ها مطالعه و دیدگاه‌های آن‌ها اعمال شد. روش مورد استفاده برای قابلیت اعتماد، روش توافق درون موضوعی بود. میانگین میزان توافق درون موضوعی ۰/۸۸ گزارش شد. بر مبنای یافته‌ها تعداد کدهای باز ۴۳ مورد است که در قالب ۱۴ مفهوم دسته‌بندی شد. مجموع مفاهیم هم در قالب ۵ شاخص اصلی جای گرفتند. عوامل محیطی، مدیریتی و مسائل مرتبط با نظام آمایش سرزمین به عنوان چالش‌های رشد و توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمینی شناسایی شدند. همچنین برقراری سیستم تحقیق و توسعه و عامل حمایت و پشتیبانی، استراتژی‌های مؤثر برای تقویت ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمینی است. در پایان باید بیان نمود در راستای تحقق توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین باید به شاخص‌های مختلفی توجه نمود و برنامه‌ریزی توسعه ورزش قهرمانی را بر مبنای آمایش سرزمین انجام داد.

کلید واژه‌ها

توسعه، ورزش، قهرمانی، آمایش سرزمین.

*Corresponding Author: Reza Shirzadi

E-mail: rezashirzadi2018@gmail.com

* نویسنده مسئول: رضا شیرزادی

مقدمه

امروزه ورزش به یک تجارت جهانی با ارزشی بالغ بر ۵۰۰ میلیارد دلار بدل شده که مجموعه‌ای گسترده از ورزشکاران حرفه‌ای، شرکت‌های تولیدکننده تجهیزات ورزشی، عموم علاقه‌مندان به تماشای مسابقات ورزشی و حتی شرکت‌های اسپانسر و حامی مسابقات را در برمی‌گیرد (کانون پنتن ایران، ۱۳۹۸).

به گونه‌ای که صنعت ورزش برای همه حکومت‌ها اهمیتی دوچندان یافته است، چرا که با استفاده از ورزش اهداف گوناگونی در مسیر بهبود اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، رفاهی و سلامتی دنبال می‌شود و در صورت وجود مدیریت و ساختاری صحیح می‌توان به این اهداف دست پیدا کرد. به عبارت دیگر، امروزه فراگیر شدن صنعت ورزش، به عنوان ابزاری برای توسعه در ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و غیره مطرح است (سجادی و همکاران، ۱۳۹۶) و این فراگیر شدن ورزش و اهمیت جایگاه آن در مناسبات بین‌المللی، توجه فراوانی را از ناحیه دولت‌ها که در جستجوی موفقیت ورزشکاران نخبه در سطح بین‌المللی و یا خواهان مشارکت آحاد جامعه خود در ورزش هستند، متوجه این پدیده ساخته است (Phillips & Newland, 2014) و حسینی و همکاران، (۱۳۹۲). لذا لزوم تبیین عوامل مؤثر در رشد و توسعه این ابزار می‌تواند در نیل به اهداف و سیاست‌های استراتژیک کشورها مؤثر واقع شود (سجادی و همکاران، ۱۳۹۶).

موفقیت کشورها در میدانی بین‌المللی ورزشی علاوه بر تأثیرات اجتماعی و اقتصادی، نمادی از ثبات و توانمندی‌های همه‌جانبه آن کشورها محسوب می‌شود و یکی از علل سرمایه‌گذاری بالای کشورها در ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، از این مورد نشأت می‌گیرد حسینی و همکاران، (۱۳۹۲).

البته در عصر کنونی با توجه به مطالعات مطلوب صورت گرفته در زمینه ورزش قهرمانی باید گفت برای رشد و توسعه ورزش قهرمانی نیاز به تغییر واژه‌ها نیست چرا که با توجه به دیدگاه کارشناسی؛ به دو نوع تقسیم‌بندی ورزش (همگانی و قهرمانی) و توجه به این نکته که اصولاً حرفه‌ای‌گرایی نوعی دیدگاه در زیرساخت‌های ورزش می‌باشد جایگزینی واژه حرفه‌ای به جای ورزش قهرمانی اساساً تغییری را در شرایط موجود ورزش کشور ایجاد نمی‌کند و آنچه در راستای توسعه ورزش قهرمانی حائز اهمیت است نگاه حرفه‌ای به چالش‌های موجود در این مسیر و سعی در رفع آن موارد می‌باشد. در دهه‌های گذشته نوعی افزایش هوشیاری درباره ارزش موفقیت ورزش قهرمانی در میان کشورها و دولت‌ها رخ داده است. در اغلب موارد، این موفقیت‌ها با توجه به ظرفیت آن‌ها در کمک برای رسیدن به گستره‌ای از

اهداف ورزشی و غیرورزشی منبعی ارزشمند شناخته شده‌اند (جوادی‌پور، ۱۳۹۴).

در ایران با توجه به برخی شاخص‌های ورزشی مشخص می‌شود توسعه ورزش در تمامی نقاط کشور یکسان نیست و از ظرفیت‌های کلیه استان‌ها در امر توسعه ورزش و نتیجتاً توسعه کشور بهره‌برداری نشده است. مسأله مهم در ناهمگنی توسعه ورزش کشور علاوه بر نابرابری‌های ورزشی ناشی از عدم تعادل‌های اقتصادی و عدم توزیع مناسب منابع و امکانات، وجود ساختار خاص نظام برنامه‌ریزی است (اوجاقی، ۱۳۹۵). این امر در پژوهش رضانی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۷)، مورد بررسی قرار گرفته شد. ایشان در تحقیق خود دریافتند که در اغلب استان‌ها ابعاد منابع انسانی و زیرساخت‌ها و امکانات در سطح نسبتاً توسعه‌یافته، بُعد توان رقابتی در سطح نسبتاً توسعه‌یافته و محروم، ابعاد منابع مالی، میزبانی رویدادهای ورزشی و آموزش در سطح محروم و بُعد موفقیت‌های ورزشی در سطح بسیار محروم قرار داشتند. بخش دیگر یافته‌های این محققان نشان داد تمام ابعاد توسعه ورزش قهرمانی از الگوی توسعه مرکز پیرامون پیروی می‌کند. به‌کارگیری این الگو در توزیع نابرابر امکانات و منابع مالی سبب تفاوت سطوح توسعه ورزش قهرمانی و شکاف زیاد در سطح توسعه‌یافتگی ورزش قهرمانی استان‌های کشور شده است. این نابرابری‌ها برآیند و بازتابی از عوامل سیاسی-اجتماعی، نارسایی‌های نظام برنامه‌ریزی فضایی و سیاست‌گذاری‌های نادرست، بی‌توجهی به مدیریت یکپارچه کشور، نبود توجه به ظرفیت‌های استان‌ها و فقدان هماهنگی سازمان‌های متولی ابعاد مختلف توسعه است.

سازمان‌ها و مؤسسات اداری امروز، به حدی پیچیده شده‌اند که بدون اقدام به برنامه‌ریزی‌های دقیق امکان ادامه حیات ندارند. سازمان‌های ورزشی نیز از این مقوله مستثنی نیستند؛ برنامه‌ریزی در سازمان‌های ورزشی همانند هر سازمان دیگری به عنوان مهم‌ترین وظیفه مدیریت به شمار می‌رود. در حقیقت، برنامه‌ریزی در یک سازمان ورزشی باعث می‌شود تا اهداف همه فعالیت‌ها و تلاش‌های گروهی تعیین شده و نحوه دستیابی به آن اهداف طرح‌ریزی شود (اندام و همکاران، ۱۳۹۵).

به عبارت دیگر، کشورها دریافتند که توسعه ورزش قهرمانی و بهره‌گیری از مزایای مستقیم و غیرمستقیم آن بدون برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مناسب و توجه به عوامل مؤثر بر آن میسر نیست (مظفری و همکاران، ۱۳۹۱).

از این‌رو در کشور ایران نیز لازمه کاهش تفاوت‌های استانی از لحاظ توسعه یافتگی ورزشی، توجه به برنامه‌ریزی منطقه‌ای و پیروی از سیاست‌های متعادل و متوازن در ایجاد فرصت برابر

(۱۳۹۷)، به ویژه توسعه ورزشی که بستری برای توسعه پایدار کشور است؛ می‌گردد. در این زمینه فرکینز و شیلبری^۲ (۲۰۱۰) و ساتیرادو و شیلبری^۳ (۲۰۰۹) در تحقیق خود به نقش برنامه‌ریزی راهبردی و بلندمدت در موفقیت سازمان‌های ورزشی و توسعه ورزش قهرمانی اشاره کرده‌اند. سیف‌پناهی شعبانی و همکاران (۱۳۹۰) نیز بیان می‌کنند که سازمان‌هایی که برای انجام مأموریت و دستیابی به اهداف خود از مدیریتی قوی و مبتنی بر برنامه‌ریزی راهبردی استفاده می‌کنند، در فعالیت‌های مختلف از جمله ورزش قهرمانی به موفقیت‌های چشم‌گیری دست یافته‌اند. تأکید بر برنامه‌ریزی برای موفقیت در ورزش قهرمانی در تحقیق مظفری و همکاران (۱۳۹۱) و رضانی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۷) نیز مشاهده می‌شود.

لازم به ذکر است، فرآیند تهیه آمایش سرزمین و مدیریت آن شامل سه مرحله سازماندهی مطالعات، بررسی وضع موجود و قابلیت‌سنجی و آینده‌نگری می‌باشد. از جمله اقدامات مرحله سازماندهی مطالعات، تجمیع و جمع‌بندی مطالعات طرح‌های جامع انجام شده و یکی از اقدامات مهم در مرحله بررسی وضعیت موجود و سنجش قابلیت‌ها، بررسی چگونگی پراکندگی فضایی قابلیت‌های توسعه و از موارد قابل توجه در مرحله آینده‌نگری، طراحی نظام استقرار خدمات برجسته در حیطه‌های بازرگانی، پولی و مالی، فرهنگی و تفریحی و ورزشی، درمانی و تخصصی، آموزش عالی و خدمات پشتیبانی تولید می‌باشد (آقاتبار رودباری و همکاران، ۱۳۹۷).

با این همه همان‌طور که ذکر شد مطالعات آمایش سرزمین در ایران هنوز عملیاتی نشده و از طرفی ورزش حرفه‌ای هم در کشور هنوز جایگاه خاص خود را نیافته و قوانین ویژه برای حمایت و توسعه آن تدوین نشده است. از این‌رو بررسی وضعیت موجود آمایش سرزمین در کشور و روند رشد ورزش قهرمانی و چالش‌های موجود بر سر راه پیشرفت در این حیطه از ضروریات می‌باشد. مرور مطالعات پیشین نیز نشانگر وجود تحقیقاتی در خصوص این چالش‌ها بود، به‌گونه‌ای که فراهانی و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیق خود نقاط قوت توسعه ورزش قهرمانی ایران را به طور جزء مشخص کرده‌اند. به‌طور مشابه در داخل کشور ملایی و همکاران (۱۳۹۷)، باقری و قدیمی (۱۳۹۶)، رضانی‌نژاد و هزبری (۱۳۹۶)، پورکیانی و همکاران (۱۳۹۶)، سوادی و همکاران (۱۳۹۶)، صابری و همکاران^۴ (۲۰۱۸)، کاشف و همکاران (۱۳۹۷)، جوادی‌پور (۱۳۹۴)، حسینی و همکاران

منابع و امکانات و در یک کلام تهیه و اجرای برنامه‌های آمایش ورزشی سرزمین می‌باشد.

آمایش سرزمین^۱ یک برنامه توسعه بلندمدت است و اساس انواع برنامه‌ریزی‌های ملی و منطقه‌ای در کشورها را تشکیل می‌دهد. به عبارتی، به مطلوب‌ترین، عادلانه‌ترین و پایدارترین چینی که سه مؤلفه مهم جمعیتی، سرمایه و منابع طبیعی و محیطی در یک منطقه یا سرزمین به‌وجود می‌آورند، برنامه آمایش سرزمین گفته می‌شود (آقاتبار رودباری و همکاران، ۱۳۹۷).

مطالعات آمایش سرزمین در ایران سابقه‌ای بیش از هفت دهه برنامه‌ریزی را تجربه کرده است، ولی در رویکردی کلی، هیچگاه به مرحله اجرا گذاشته نشده و اراده‌ای جدی برای عملیاتی شدن آن تاکنون مشاهده نشده است (تقوایی و همکاران، ۱۳۹۶) که این خود مسأله‌ای قابل توجه و چالشی بزرگ خصوصاً در حیطه ورزشی کشور می‌باشد. در کشورمان تحقیقاتی در زمینه آمایش سرزمین در ورزش صورت گرفته است. نظری و همکاران (۱۳۹۵)، در «تدوین سند راهبردی آمایش سرزمینی بخش ورزش استان اصفهان» نشان دادند که سرانه بخش ورزش استان با ۵۱ متر مربع رتبه ۲۳ کشور را دارد؛ ضمن اینکه اماکن و فضاهای ورزشی در پهنه استان به طور غیرمتوازی توزیع شده است. مهم‌ترین اهداف کلان سند ارتقای نگرش آمایشی در سیاستگذاری‌ها و ارتقای همگرایی و هماهنگی بین بخشی در ورزش استان است. ایجاد و تعمیق نگرش آمایشی برای برقراری توازن در فاکتورهای آمایشی، هم‌افزایی هرچه بهتر فعالیت‌های ورزشی سازمان‌ها را می‌توان به عنوان مهم‌ترین راهبردهای بخش ورزش استان در نظر گرفت.

لذا به‌کارگیری استراتژی‌های آمایش سرزمین با تأکید بر منسجم نمودن منابع و امکانات و برنامه‌ریزی، براساس توانمندی‌ها و نیازهای منطقه‌ای و شرایط اقلیمی در فضای کشور بسیار ضروری است (آقاتبار رودباری و همکاران، ۱۳۹۷).

بسیاری از سازمان‌های ورزشی کشورهای مختلف بر حسب مأموریت خود راهبرد لازم را تهیه کرده و با اجرای آن به موفقیت‌های خوبی دست یافته‌اند (گوهر رستمی و همکاران، ۱۳۹۱؛ به نقل از نظری و همکاران، ۱۳۹۷). راهبردهای آمایش سرزمین، با لحاظ نمودن برنامه‌ریزی فضایی و با توجه به شرایط و نیازها و اولویت‌های منطقه‌ای موجب رشد همه‌جانبه و انسجام‌بخشی به برنامه‌های توسعه (آقاتبار رودباری و همکاران،

4. Saberi et al

1. Land preparation
2. Ferkins & Shilbury
3. Sotiriadou & Shilbury

در این پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، در مجموع ۱۶ نفر از کارشناسان و خبرگان مورد مصاحبه‌های باز قرار گرفتند. اگرچه از مصاحبه دوازدهم داده‌های گردآوری شده به اشباع نظری رسیدند، اما جهت اطمینان بیشتر مصاحبه‌ها تا نفر شانزدهم ادامه پیدا کردند. سؤال مربوط به بخش مصاحبه شامل سؤال کلی به این شرح بود: به نظر شما چالش‌های توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین چیست؟ چه راهکارهایی برای توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمینی وجود دارد؟

در این پژوهش از دو مرحله استفاده گردید. مرحله نخست شامل روش کدگذاری باز: برای مفهوم‌سازی داده‌ها و تحلیل اطلاعات، یکی از روش‌ها استفاده از کدگذاری باز است تا با استفاده از آن بتوان داده‌ها را در مقوله‌های مشخص دسته‌بندی کرد. در مرحله کدگذاری باز مفاهیم از عمق داده‌ها به سطح آورده می‌شوند. همچنین تحلیل‌گر به نحوه شکل‌دهی مقوله‌ها و ویژگی‌های آن‌ها می‌پردازد (Corbin and Straus, 2015). در مرحله بعد فرایند کدگذاری محوری انجام شد. کدگذاری محوری، فرایند تبدیل مفاهیم به مؤلفه‌هاست. برای این کار، نظریه‌پرداز مفهومی از مجموعه مفاهیم مرحله کدگذاری باز را به عنوان مقوله، انتخاب می‌کند و طی فرایندی سایر مفاهیم هم معنا را به آن مرتبط می‌سازد. این کدگذاری به این دلیل محوری قلمداد می‌شود که حول محور یک مقوله پژوهش صورت می‌گیرد. همچنین در کدگذاری انتخابی به تعیین طبقه محوری، مقولات شرایطی و استراتژی و فرایند پرداخته می‌شود.

برای بررسی روایی، یافته‌های پژوهش را برای مشارکت کنندگان ارائه و متن نظریه توسط آن‌ها مطالعه و نقطه‌نظرات آن‌ها اعمال شده است. در پایان، این پژوهش توسط اساتید مورد مطالعه و بازبینی قرار گرفت و مواردی جهت اصلاح یا تغییر نظریه نهایی بیان شد. پایایی داده‌ها از طریق نشان دادن مسیر تصمیمات پژوهشگران و همچنین قرار دادن تمامی داده‌های خام، تحلیل شده، کدها، مقوله‌ها، فرایند مطالعه، اهداف اولیه و سؤال‌ها در اختیار اساتید و با حسابرسی دقیق صاحب‌نظران درستی تمام گام‌های تحقیق مورد تأیید قرار گرفت.

برای محاسبه پایایی باز آزمون، معمولاً از میان مصاحبه‌های انجام گرفته، چند مصاحبه برای نمونه انتخاب می‌شود. هر یک از مصاحبه‌ها در فاصله زمانی کوتاه و مشخصی دو بار کدگذاری شده؛ سپس کدهای مشخص شده با یکدیگر مقایسه

(۱۳۹۲)، نظری و قاسمی (۱۳۹۲)، فیروزی و همکاران (۱۳۹۱)، مظفری (۱۳۹۱)، نصیرزاده و همکاران (۱۳۹۱)، مظفری و همکاران (۱۳۹۱)، سیف‌پناهی و همکاران (۱۳۹۰) و در خارج کشور نیز آسلستین و ادواردز^۵ (۲۰۱۹)، مکینتاش و همکاران^۶ (۲۰۱۹)، تان و همکاران^۷ (۲۰۱۹) دارنل و همکاران^۸ (۲۰۱۹) و بل و همکاران^۹ (۲۰۱۸)، نایورورایل و کلیف^{۱۰} (۲۰۱۰) و کالپویی و همکاران^{۱۱} (۲۰۰۹) مطالعاتی در حوزه ورزش قهرمانی انجام داده و به نتایج مختلفی دست یافته‌اند.

در نتیجه با توجه اهمیت چندجانبه توسعه ورزش قهرمانی برای کشور و از طرفی وضعیت نامتوازن و ناهمگن آمایش ورزشی در ایران که خود به عنوان یکی از چالش‌های اساسی موجود برای برنامه‌ریزان و سیاستگذاران ورزشی کشور مطرح هست و با عنایت به این که در طرح آمایش سرزمین، روش و منظور اولیه، استفاده از ظرفیت‌ها و منابع موجود است، در وجه ورزشی باید استفاده از این ظرفیت‌ها و منابع موجود در ابعاد مادی و انسانی مورد توجه قرار گیرد و متناسب‌ترین برنامه‌های ورزشی برای بخش‌های مختلف کشور با استفاده از امکانات موجود طراحی گردد که این مهم از طریق پیاده‌سازی یک نظام جامع آمایش سرزمین در ورزش قهرمانی کشور با بررسی چالش‌های وضعیتی موجود و به‌کارگیری راهکارهای علمی و پژوهشی در راستای رفع این موانع محقق خواهد شد. لذا تحقیق حاضر با هدف بررسی چالش‌های رشد و توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین و ارائه راهکارها انجام شده است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر کیفی است. بر این اساس، نخست به بررسی مبنای نظری و پیشینه پژوهش پرداخته شد. از این طریق که با شناسایی مفاهیم مرتبط با توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین و الهام گرفتن و به‌کاربردن این مفاهیم به غنای کار افزوده شد؛ سپس با اجرای مصاحبه و طرح پرسش‌های باز برای اکتشاف و توصیف نگرش مصاحبه‌شوندگان، انبوهی از اطلاعات در خصوص چالش‌ها و راهکارهای توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین جمع‌آوری شد و در نهایت به کمک روش تحلیل کیفی و طی فرایندی به شیوه کدگذاری باز و محوری، یافته‌های تحقیق دسته‌بندی شد و چالش‌ها و راهکارهای مؤثر توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین شناسایی شد.

9. Bell et al
10. Niororail.&Cliffe
11. Kalliopi et al

5. Asselstine& Edwards
6. MacIntosh et al
7. Tan et al
8. Darnell et al

۱۶	رتبه	۴	رتبه	۱۲	رتبه	۳	رتبه	۵	رتبه	۴	رتبه	۴	رتبه	۱۱	رتبه	۱۵	رتبه
درصد		۲۵		۷۵		۱۸/۷۵		۳۱/۲۵		۲۵		۲۵		۶۸/۷۵		۳۱/۲۵	

جدول ۲. توصیف تحصیلات و گرایش مصاحبه‌شوندگان

رشته تحصیلی		تحصیلات		
کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری تخصصی	مدیریت ورزشی	سایر رشته‌ها
۲	۴	۱۰	۹	۷
۱۲/۵	۲۵	۶۲/۵	۵۶/۲۵	۴۳/۷۵

جدول ۲ نشان می‌دهد ۶۲/۵ درصد از مصاحبه‌شوندگان دارای مدرک دکتری تخصصی و ۵۶/۲۵ درصد آن‌ها دارای تحصیلات در حوزه مدیریت ورزشی می‌باشند. همچنین نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که سیستم تحقیق و توسعه و حمایت و پشتیبانی استراتژی‌های مؤثر برای تقویت ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی چالش‌های رشد و توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین و ارائه راهکارها انجام شد. در راه رسیدن به توسعه ورزش قهرمانی ایران بر مبنای آمایش سرزمین عواملی نیز با عنوان موانع شناسایی شد. در واقع شرایط مداخله‌گر به مثابه بستری است که باعث تخفیف یا تشدید پدیده‌ها می‌شود. در این پژوهش و براساس عنوان مورد بررسی عوامل محیطی، عوامل مدیریتی و نظام آمایش سرزمین به عنوان عوامل مداخله‌گر در نظر گرفته شد. در عامل محیطی، می‌توان به مؤلفه‌هایی مانند سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی اشاره نمود. به عنوان مثال، ساختار سیاسی متمرکز ورزش در کشور باعث گردیده که توجه بیشتر مسئولین و منابع

جدول ۳. چالش‌های رشد و توسعه ورزش قهرمانی ایران بر مبنای آمایش سرزمین

چالش‌ها	مفاهیم	کدها
	سیاسی	ساختار سیاسی متمرکز ورزش در کشور

می‌شوند. این روش برای ارزیابی ثبات کدگذاری پژوهشگر به کار می‌رود. در هر یک از مصاحبه‌ها، کدهایی که در فاصله زمانی مشابه یکدیگرند، با عنوان «توافق» و کدهای غیرمشابه با عنوان «عدم توافق» مشخص می‌گردند.

در پژوهش حاضر سه مصاحبه از میان مصاحبه‌ها انتخاب شد و یکی از پژوهشگران در فاصله یک ماه آن را کدگذاری کرد. تعداد کل کدها در این سه مصاحبه برابر با ۲۷ مورد و تعداد توافق برابر ۱۲ است. بنابر رابطه درصد توافق درون موضوعی پایایی بر اساس فرمول درصد توافق درون موضوعی^{۱۲} مناسب می‌باشد (۰/۸۸).

یافته‌های پژوهش

در فاز اول ابتدا ویژگی‌های مصاحبه‌شوندگان توصیف به شرح جداول ۱ و ۲ ارائه می‌گردد.

در ادامه به کدبندی باز مصاحبه‌های پژوهش پرداخته و هر متن مصاحبه‌ها را در قالب مفاهیم دسته‌بندی می‌کنیم. به این‌گونه که براساس استنباط گروه محققین و تأیید اساتید هر کدام از کدهای باز مشخص شده، سپس گروه کدهای مشابه در قالب مفاهیم کلیدی دسته‌بندی شد. در مرحله بعد هر کدام از مفاهیم بر مبنای قرابت معنایی در تم‌های ویژه‌ای جای داده شد. تمام این مراحل منتهی به شناسایی چالش‌های توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین شد. نتایج حاصل از کدبندی داده‌ها در جدول ۳ و ۴ گزارش شده است.

بر مبنای یافته‌های جدول ۳، عوامل محیطی، مدیریتی و مسایل مرتبط با نظام آمایش سرزمین به عنوان چالش‌های رشد و توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین شناسایی شدند.

جدول ۱. توصیف جنسیت، سابقه پژوهشی و اجرایی در ورزش

قهرمانی و حوزه فعالیت مصاحبه‌شوندگان

تعداد	جنسیت	سابقه پژوهشی یا اجرایی در ورزش قهرمانی	حوزه فعالیت

$$۱۲. \quad ۱۰۰ \times \frac{۲ \times \text{تعداد توافقات}}{\text{تعداد کل کدها}} = \text{درصد توافق درون موضوعی}$$

چالش‌ها	مفاهیم	کدها
محیطی	اجتماعی	وجود دلالت‌ها و تحول و جابه‌جایی سریع مدیران ورزشی در استان‌ها
	فرهنگی	شکاف طبقاتی محدودیت‌های اجتماعی انباشت خشونت اثر رسانه‌ها شکاف قومی و زبانی شکاف سبک زندگی
	اقتصادی	مشکلات و مسائل عمومی مرتبط با بحران‌های مالی افزایش دستمزدها و هزینه‌ها در مناطق مختلف ناتوانی آحاد جامعه در تأمین هزینه‌های ورزش قهرمانی
مدیریتی	تعامل بین سازمانی	عدم هماهنگی فعالیت‌های اجرایی با سیاست‌های کلان عدم همکاری سازمان‌ها و نهادها در مناطق مختلف عدم ارتباط سازمان‌های ورزشی با نهادهای قانونگذار
	زیرساخت‌ها	کمبود امکانات و تجهیزات آموزشی مختص رشته‌های ورزشی استهلاک و ضعف نگهداری اماکن و تجهیزات ورزشی عدم بهره‌برداری مناسب از امکانات و قابلیت‌ها
نظام آمایش سرزمین	تفاوت‌های منطقه‌ای	بی‌توجهی به مسأله جمعیت تقسیم‌بندی نامناسب مناطق ورزشی گزینش و انتخاب شهرهای مستعد جهت تجهیز
	نظام‌مندی مناطق	بی‌توجهی به همه ابعاد آمایش سرزمین به یک اندازه فقدان نظام جامع آمار در ورزش قهرمانی فقدان نظام یکپارچه مسابقات در ورزش کشور
	آمایش سرزمین در ورزش	تأکید بر تقسیم‌بندی ورزشی در کشور ترویج عدالت منطقه‌ای در ورزش قهرمانی تأکید بر استعداد منطقه‌ای و اختصاص امکانات

جدول ۴. استراتژی‌های توسعه ورزش قهرمانی ایران بر مبنای آمایش سرزمین

سیستم تحقیق و توسعه	تحقیقات کاربردی	<ul style="list-style-type: none"> ارتقای همایش‌های علمی ورزشی افزایش کیفیت پژوهش‌های مرتبط با توسعه ورزش تأکید بر طرح‌های پژوهشی منطبق با ویژگی هر منطقه
	پشتیبانی	<ul style="list-style-type: none"> حمایت ارگان‌های مرتبط از طرح‌های علمی حمایت از پژوهشگران نخبه در هر منطقه حمایت از استعدادهای علمی در ورزش قهرمانی
حمایت و پشتیبانی	دوره‌های آموزشی	<ul style="list-style-type: none"> آموزش فنون و علوم جدید ورزشی در استان‌ها برگزاری دوره‌های مربیگری حرفه‌ای در استان‌ها برگزاری دوره‌های بازآموزی و به‌روزرسانی
	امکانات و تجهیزات	<ul style="list-style-type: none"> تجهیز و توسعه پایگاه ورزش قهرمانی در استان‌ها ساخت اماکن ورزشی در مکان‌های با جمعیت کم فراهم کردن امکانات تمرینی مناسب برای مناطق محروم رعایت استانداردهای لازم در ساخت فضاهای ورزشی
	حمایت مادی	<ul style="list-style-type: none"> ارائه پاداش مادی به برترین مربیان و ورزشکاران یاری رساندن دولت و مسئولین در امر ورزش قهرمانی استان‌ها تأکید بر حمایت مالی برای ورزشکاران نخبه در مناطق مختلف
	حمایت معنوی	<ul style="list-style-type: none"> حمایت از ورزشکاران، قهرمان و مدال‌آوران فراهم کردن شرایط تحصیلی رایگان قهرمانان در مناطق تجلیل از ورزشکاران و مربیان نخبه در استان‌ها

و امکانات به سمت پایتخت باشد و این امر می‌تواند موجب تضعیف مناطق دیگر از نظر برخورداری از تسهیلات و منابع باشد.

بحران‌های مالی در عصر حاضر کشور ما مردم را چنان دستخوش سختی‌ها کرده که توجه به ورزش قهرمانی را دچار تزلزل نموده است. همچنین افزایش دستمزدها و هزینه‌های ورزشی در مناطق مختلف موجب ناتوانی آحاد جامعه در تأمین هزینه‌های ورزش قهرمانی شده است.

بر مبنای چالش‌های موجود و نتایج به‌دست آمده از مصاحبه‌های پژوهش، سیاست‌ها و استراتژی‌هایی برای توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین ارائه می‌گردد. استراتژی‌های ایجاد شده برای کنترل، اداره و برخورد با هر پدیده، تحت شرایط مشاهده شده خاصی هستند. در این پژوهش سیستم تحقیق و توسعه و حمایت و پشتیبانی، دو راهبرد کلی برای توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین هستند. لذا در صورت اجرای تحقیقات کاربردی باید اقداماتی در خصوص ارتقای همایش‌های علمی ورزشی، افزایش کیفیت پژوهش‌های مرتبط با توسعه ورزش و تأکید بر طرح‌های پژوهشی منطبق با ویژگی هر منطقه انجام داد. همچنین باید از طرح‌های علمی توسط ارگان‌های مرتبط حمایت شود. علاوه بر این حمایت از پژوهشگران نخبه در هر منطقه و حمایت از استعدادهای علمی در ورزش قهرمانی باید در دستور کار قرار گیرد. می‌توان با اجرای دوره‌های آموزشی، بهترین عملکردها را مورد آموزش قرار داد. در این دوره‌ها باید به آموزش فنون و علوم جدید ورزشی در استان‌ها، برگزاری دوره‌های مربی‌گری حرفه‌ای در استان‌ها و برگزاری دوره‌های بازآموزی و بروزرسانی توجه ویژه‌ای داشت. لذا اگر خواهان توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای ویژگی‌های هر منطقه هستیم، باید پایگاه ورزش قهرمانی در استان‌ها را تجهیز نماییم. علاوه بر تجهیز پایگاه‌ها، باید توجه ویژه‌ای به مکان‌های با جمعیت کم و مناطق محروم داشت. ساخت اماکن ورزشی و فراهم کردن امکانات تمرینی مناسب برای این نواحی می‌تواند زمینه استعدادیابی را فراهم نماید. همچنین استفاده از انگیزاننده‌ها مانند ارائه پاداش مادی به برترین مربیان و ورزشکاران، یاری رساندن دولت و مسئولین در امر ورزش قهرمانی استان‌ها و حمایت مالی برای ورزشکاران نخبه در مناطق مختلف در جهت عملکرد بهتر مؤثر می‌باشد. علاوه بر حمایت مادی، حمایت‌های معنوی هم می‌تواند بر توسعه ورزش قهرمانی مؤثر باشد. لذا حمایت از ورزشکاران، قهرمانان و مدال‌آوران، فراهم کردن شرایط تحصیلی رایگان قهرمانان در مناطق و تجلیل از ورزشکاران و مربیان نخبه در استان‌ها برای توسعه ورزش قهرمانی و در جهت حمایت از نیروی انسانی مرتبط با ورزش قهرمانی مؤثر است.

همچنین وجود دلالتان ورزشی در مناطق مختلف باعث گردیده است که افراد دارای استعداد به قیمت‌های مختلف در تیم‌های مختلف خرید و فروش شوند یا از بودن در تیم‌های بزرگ بی‌نصیب بمانند. همچنین جابه‌جایی سریع مدیران ورزشی در استان‌ها می‌تواند نقطه ضعفی باشد که عدم ثبات مدیریت و عدم اجرایی شدن برنامه‌های درازمدت را در پی داشته باشد. این عوامل به عنوان عوامل مرتبط با سیاست‌های ورزشی می‌تواند در راه توسعه ورزش قهرمانی بر مبنای آمایش سرزمین مانع ایجاد کنند. لذا پرداختن و حل و فصل کردن این نوع موانع می‌تواند راه‌گشای توسعه باشد. همچنین عوامل اجتماعی نیز می‌تواند به عنوان مانع در این راه قرار بگیرد. عاملی مانند شکاف طبقاتی که باعث ایجاد قشرهای برخوردار و کم برخوردار شده است، می‌تواند از دسترسی افراد نیازمند به امکانات و تجهیزات به‌روز ورزشی جلوگیری کند. همچنین افراد حاضر در خانواده‌های ضعیف بیشتر از این که به فکر ورزش قهرمانی باشند، در اندیشه راهی برای امرار معاش می‌باشند و این امر، بسیاری از استعدادها و ورزشی را در خود غرق می‌کند. همچنین محدودیت‌های اجتماعی مانند جنسیت می‌تواند مانعی برای توسعه ورزش قهرمانی باشد. معمولاً براساس فرهنگ ایرانی، زنان شرایط نامساعدتری برای حضور در اماکن ورزشی دارند و این امر می‌تواند محدودیت‌هایی ایجاد کند. انباشت خشونت نیز در جامعه عاملی دیگر است که در صورت عدم کنترل می‌تواند پیامدهای نامطلوبی در ورزش و فعالیت‌های ورزشی داشته باشد.

در بخش شاخص‌های فرهنگی نیز رسانه‌ها می‌توانند بر توسعه ورزش قهرمانی و تأکید بر آمایش سرزمین مؤثر واقع شوند. این در حالی است که اگر رسانه‌ها به تبعیت از قوانین حرفه‌ای‌گری به کار خود ادامه دهند، می‌تواند آثار مثبتی داشته باشد و موجب تشویق و ترغیب اجتماع شود. اما در صورت عدم رعایت اصول حرفه‌ای و تفاوت قائل شدن برای استان‌های مختلف کشور و تأکید بر ورزش‌های خاص یک منطقه می‌تواند مانعی برای توسعه باشد. این مشکلات زمانی به اوج خود می‌رسد که باعث شکاف قومی و زبانی شود و در میان مناطق نوعی ستیز بر سر به دست آوردن حق و حقوق ورزشی مناطق اتفاق افتد. همچنین از عوامل فرهنگی دیگر می‌توان شکاف سبک زندگی را نام برد. در این حالت برخی افراد، به جای پرداختن به ورزش به عنوان منبع سلامتی دچار استفاده نامطلوب از اوقات فراغت خود هستند. ممکن است افرادی بیشتر به استفاده از برنامه‌های رایانه‌ای و نرم‌افزارها تمایل داشته باشند و این عامل آن‌ها را از فضای ورزشی و توسعه ورزش دور نماید. البته نباید نقش عوامل اقتصادی را نادیده گرفت. مشکلات و مسائل عمومی مرتبط با

REFERENCES

- Andam, R., Aghaee, A., Anbarian, M., Parsajoo, A. (2016). Strategic Analysis of Women's championship sports of Hamedan province with SWOT Technique, 6(12), 1-16. [Persian].
- Aqatabar Roudbari, J., barimani, k., Aghamirzaee mahali, T. and Saffarian Hamedani, S. (2018). "Spatial planning: An strategy for development of health higher education." *Journal of Medicine and Cultivation* 27(2): 113-123.
- Asselstine, S. and Edwards, J. R. (2019). "Managing the resource capabilities of provincial Rugby unions in Canada: an understanding of competitive advantage within a sport development system." *Managing Sport and Leisure* 24(1-3): 78-96.
- Bagheri, M. and Gadimi, B. (2017). "The Role of Soccer Sport in Acquiring Identity, Lessening Violence and Recreation in Iran." *Journal of Iranian Social Development Studies* 9(2): 103-116.
- Corbin, J., Strauss A. and Strauss, A. L. (2015). Basics of qualitative research, sage.
- Darnell, S. C., Field, R and Kidd, B. (2019). Sport-for-Development and the International Community. The History and Politics of Sport-for-Development, Springer: 183-207.
- Farahani, A., Keshavarz L and Sadeghi, A (2017). "The Design of strategies in development Iran elite sport." *Applied Research of Sport Management* 5(19): 127-142. [Persian].
- Ferkins, L., & Shilbury, D. (2010). "Developing board strategic capability in sport organisations: The national regional governing relationship". *Sport management review*, 13(3), 235-254.
- Hosseini, S., Hamidi, M., Ghorbanian Rajabi, A., Sajjadi, S. (2013). "Identification of Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats for Talent Identification in Iran Championship Sport and Its Bottlenecks and Challenges". *Journal of Sport Management*, 5(2), 29-54. [Persian].
- <https://patentoffice.ir/paper/4912/%D8%AA%D8%B1%D8%B3%DB%8C%D9%85-%D9%86%D9%82%D8%B4%D9%87-%D9%86%D9%88%D8%A2%D9%88%D8%B1%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%B5%D9%86%D8%A7%DB%8C%D8%B9-%D9%88%D8%B1%D8%B2%D8%B4%DB%8C-%D8%A8%D8%A7-%D8%A7%D8%B3%D8%AA%D9%81%D8%A7%D8%AF%D9%87-%D8%A7%D8%B2-%D8%AF%D8%A7%D8%AF%D9%87%E2%80%8C%DA%A9%D8%A7%D9%88%DB%8C-%D9%BE%D8%AA%D9%86%D8%AA>
- Javadipour, M. (2015). "Studying the challenges in Iran athletics competition sport management." *Sport Management Studies* 7(30): 13-34. [Persian].
- Kashef, m. m., Syed Ameri, m. h., Ahmadi, m., and Marefat, d. (2018). "Providing Strategic Model of Athletic Sport Development in East Azerbaijan Province, by Using SWOT and BSC." *Applied Research of Sport Management* 6(24): 27-38. [Persian].
- MacIntosh, E. W., Parent M. M., and Culver, D. (2019). "Understanding Young Athletes' Learning at the Youth Olympic Games: A Sport Development Perspective." *Journal of Global Sport Management: 1-20*.
- Mallaei, m., Ramzaninejad, R., Yasoori, M. and Javadipour, M (2018). "Analysis of Procedure of Competitive Sport Development Inequity in Iran's Provinces." *Sport Management and Development* 7(1): 29-49. [Persian].
- Mozaffari, A.A., Elahi, A.R., Abbasi, S., Ahadpour, H., Rezaei, Z. (2012). Developing Strategies for Athletic Sports in Iran. *Sport Management Review*, Spring 2012, Volume 4, Number 13; Page(s) 33-48. [Persian].
- Nazari, R., Yaghmaei, L., & sohrabi, z. (2016). Strategic Plan of Land Logistics of Isfahan Sports Sector. *Journal of Sport Management*, 8(5), 665-680. [Persian].
- Nasirzadeh, A., Goudarzi, M. Farahani, A., and Goudarzi, M. (2012). "Design and codification of development strategy sport in Kerman." *Economy and Marketing in sport* 1(1): 77-106.
- Niororail, W. cliffe. W. S., (2010). "Individual and Institutional Challenges Facing Student Athlete on U.S College Compuses". *Journal of Physical Education and Sports Management*, 1(2). 45-52.
- Ojaghi, H. (2016). Identification of Alignment of the Land status in Medal sports. Doctoral dissertation on sport management, University of Tehran. [Persian].
- Phillips, Pamm. & Newland, Brianna. (2014). "Emergent models of sport development and delivery: The case of triathlon in Australia and the US". *Sport Management Review*. 17: 107-120.
- Plan, S. D. S. D. (2015). Report of the sixth plan of socio-cultural economic development of sport. M. o. S. a. Youth. tehran, Ministry of Sport and Youth. [Persian].

- Ramezani nezad, R., Rahmati, M. M., Miryousefi, S. J., and Nejad Sajadi, S. A. (2017). "Identification of Factors and Criteria of Cultural Development in Athletic Sport." *Sport Management Studies* 8(40): 61-78. [Persian].
- Ramzaninejad, R. and Hozhabri, k. (2017). "Basic Facts of Sports Development and Their Applications in Sport of Iran." *Majlis and Rahbord* 24(91): 233-263.
- Sajjadi, S.A., Rasekh, N., Razavi, S.M.H., and Doosti, M. (2017). Comparative Study of Sport Structure in Iran and European Countries. *Strategic Studies on Youth ans Sports*, 16(36), 23-42.
- Sotiriadou, K. P., & Shilbury, D. (2009). "Australian elite athlete development: An organisational perspective". *Sport management review*, 12(3), 137-148. [Persian].
- Seif, J., Goudarzi, M., Hamidi, M., Khatibi, A. (2011). The Design and Codification of the Development
- Strategy of Championship Sports in Kurdistan Province. *Journal of Sport Management*, 3(8), 53-73. [Persian].
- Taghvae, m., bekmohammadi, h., Zali, N., & Kasaei, M. (2017). Analysis of Barriers & factors affecting the implementation of projects & spatial planning in Tehran province. *Town and Country Planning*, 9(1), 1-27. [Persian].
- Tan, T.-C., Zheng, J. and Dickson, G. (2019). "Policy transfer in elite sport development: the case of elite swimming in China." *European Sport Management Quarterly*: 1-21.

